

Promocija zdravog radnog okruženja: sistematski pregledi zaposlenika u Kliničkoj bolnici „Sveti Duh“

Klinička bolnica „Sveti Duh“ sredinom 2014. godine aktivno je uključena u Internacionalnu mrežu bolnica koje promiču zdravlje. Ideja je krenula od inicijative WHO „Bolnice koje promiču zdravlje“ u međunarodnu mrežu od oko 600 bolnica i drugih pružatelja zdravstvenih usluga u više od 35 zemalja svijeta. Implementacija promocije zdravlja u bolnicama provodi se ocjenom pomoću pet standarda i pripadajućim indikatorima. Standardi su politika uprave, ocjene pacijenata, informiranje i edukacija pacijenata, promicanje zdravog radnog okruženja i osiguranje kontinuiteta i suradnje s drugim sudionicima zdravstvenog sustava. U sklopu četvrtog standarda u implementaciji promicanja zdravlja osmislili smo strategiju sistematskih pregleda za sve zaposlenike Bolnice, kako bismo osigurali bolje radno okruženje i, sukladno rezultatima pregleda, aktivno djelovali na promicanju zdravijeg radnog mjesta, poboljšanju uvjeta rada i osiguranju veće sigurnosti zaposlenika na radnom mjestu. U Republici Hrvatskoj specifična zdravstvena zaštita zaposlenika određena je planom i programom mjera zaštite zdravlja na radu, a uključuje preventivne preglede radnika s obzirom na radne uvjete te opasnosti, štetnosti i napore pri obavljanju poslova. Poslove s posebnim uvjetima rada definira Pravilnik. Osobu koju namjerava zaposliti za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, poslodavac upućuje na pregled specijalistu medicine rada (prethodni pregled) za ocjenu sposobnosti za obavljanje poslova i mogućeg utjecaja štetnosti s mjesta rada na zdravlje radnika, što se obnavlja periodičnim pregledima radi provjere zdravstvene sposobnosti. Na razini ustanove bolničkog tipa, ti pregledi uključuju specijalistički pregled specijaliste medicine rada, mikrobiološki i parazitološki pregled stolice, pregled pulmologa, zdravstvene preglede vezane uz moguće štetnosti od ionizirajućeg zračenja, biološke štetnosti, zdravstvene preglede zbog rada na visini, određivanje profila antigena i antitijela (virusi hepatitisa B, C, virus humane imunodeficijencije - HIV) u slučaju ubodnog incidenta i slične preglede definirane pravilnicima i zakonima, koji pak ne uključuju cjelovite preventivne preglede u svrhu rane detekcije rizika za određene bolesti i/ili ranog otkrivanja bolesti. To se smatra domenom rada primarne zdravstvene zaštite. No, način života i rada koji uključuju sve veću opterećenost tijekom radnog vremena, više stresa i s tim u vezi lošim utjecajem na

imunološki sustav te vrlo često prisilni sjedeći i drugi položaji, čini sve dobne skupine zaposlenika podložnijima obolijevanju. Dugoročno definiranim prioritetima razvoja Kliničke bolnice „Sveti Duh“ 2014. godine planirana je strategija za sistematske preglede u okviru sredstava iz vlastitih izvora. Anketirani su svi zaposlenici o želji odaziva na sistematski pregled. Napravljena je kategorizacija po spolu i dobi u četiri skupine (muškarci i žene mlađi i stariji od 40 godina), s panelom pretraga. Osnovne pretrage su rađene u svim skupinama, a određivani su hematološki i biokemijski nalazi iz krvi, analiza stolice na okultno krvarenje, mjerenje krvnog tlaka, slikanje elektrokardiograma i ultrazvučni pregled abdomena te kompletan internistički pregled. U populaciji žena starijih od 40 godina dodana je, pored ultrazvuka dojki, mamografija ako dosada nije rađena u sklopu drugih preventivnih programa, a u muškaraca, uz pregled urologa, i prostata specifični antigen (PSA). Za obje skupine starije od 40 godina uključen je oftalmološki pregled. Prema rezultatima anketiranja, napravljen je plan provedbe po klinikama/odjelima/jedinicama uzimajući u obzir opseg poslova i opterećenost radilišta dnevnim redovnim poslovima. Zaposlenici su raspoređeni prema organizacijskim jedinicama u određenim vremenskim terminima, po principu solidarnosti i kolegijalnosti (bez slobodnih dana i zaustavljanja rada po odjelima za vrijeme odrade sistematskog pregleda). Prema anketama, više od 60% zaposlenika izjavilo je da želi pristupiti kompletnom sistematskom pregledu, od njih je 80% pristupilo i završnom internističkom pregledu, a ostali su radili laboratorijske nalaze ili su pristupili nekim od dijagnostičkih pregleda, no nisu pregledani od strane

interniste. Veći je bio odaziv zdravstvenih radnika u odnosu na nezdravstvene, i to uglavnom ženskog spola. U više od polovice pregledanih osoba postavljene su nove dijagnoze od kojih je najučestalija hiperlipidemija, a slijede gastrointestinalni poremećaji, hipertenzija, bolesti štitne žlijezde i anemije. Tumorske bolesti su dijagnosticirane u osamnaest zaposlenika *de novo*, dok su maligne bolesti do sada potvrđene u dva slučaja. Od preventivnih mjera ili pregleda, hipolipemijska dijeta je najčešća preporuka, a nova terapija je propisana u 11% pregledanih. Ovo je prva implementacija sistematskih pregleda zaposlenika jedne bolnice i daje vrijedne podatke o njihovim glavnim medicinskim problemima, doprinosi boljem praćenju kroničnih bolesti i služi pravodobnom otkrivanju novih bolesti/rizika koji su dostupniji liječenju i poboljšavaju mogućnosti boljeg i ranijeg liječenja/djelovanja. Sistematski pregledi zaposlenika u bolnici važan su alat standarda promocije boljeg radnog okruženja i pokazatelj brige za glavne nositelje zdravstvenog sustava. Dobrom organizacijom i racionalnim pristupom moguće je, uz manje sredstava, implementirati i provesti ovaj postupak. Rezultati novootkrivenih bolesti i rizika pokazuju opravdanost primjene ove akcije i smanjuju troškove liječenja koji bi proizašli iz činjenice kasnijeg otkrivanja i, posljedično tome, manje mogućnosti za povoljan ishod liječenja ili prevencije.

Ivana Mikačić
imikacic@kbsd.hr

Maja Pipić, Sanja Ljubičić, Marina Rukavina i Petar Pečić

Klinička bolnica „Sveti Duh“

